

at, naar man ikke faar andre Taxationsformer, end baade Lovforslagets og dem, som ere foreslaaede af Udvalgets Flertal, vil jeg ikke ved den endelige Afgjorelse kunne stemme for denne Lov; thi jeg staar ikke stort bedre til det, der er foreslaaet af Udvalgets Flertal, end til det, der findes i Udkastet, og jeg vil ogsaa bestemt stemme imod det, som er foreslaaet af det aerede Flertal. Efter den Betragtningssmaaede, jeg før gjorde gjældende, maa Forslagene af Udvalgets Flertal ogsaa forekomme mig betænkelige, thi Gaardene paa de enkelte Godser ville jo efter dem i Reglen blive taxerede til Middelsprisen for Salgene i Amtet, og denne Middelspris kan mange Gange overordentlig overstige, hvad Fæsterne havde Udfigt til paa de enkelte rimelige Godser at faae deres Gaarde for, og det forekommer mig saaledes aabenbart at have den Mislighed paa mange Steder at maatte forhøje den Sum, hvorfor Fæsterne kunde have Udfigt til ved frivilligt Salg at modtage deres Gaarde, naar Godset blev i sin ældre Skikkelse som et Lehnsgods og ikke paa denne Maade aabnedes Vej til at kunne gaa over til Godseierens frie Eiendom, eller i ethvert Tilfælde vilde der ved det andet Salg til Fæsterne blive fordret en forhøjet Pris imod den første Taxation efter Middelsprisen. Derfor kan jeg heller ikke stemme for disse Forslag. Men jeg vil henstille, om ikke Udvalget og den aerede Minister kunde enes om en tredje Maade, og denne Maade forekommer mig at ligge nær her i Danmark, da Souverainiteten alt har indflaaet paa den, idet, da Regjeringen den 19de September 1800 ophævede et Stamhus og den 3die Januar 1806 ophævede et andet Stamhus, forlangte den ikke Andet som Restitution for Fordegodsset end den aarlige Indtægt kapitaliseret efter den daværende Rentefod; den gjorde ikke Fordring paa anden Restitutionskapital af Vedkommende, der kom i fri Besiddelse af Godset. Naar man kunde gjøre det i de 25 Aar, hvor Interessen var saa stærk for at konservere dette hele Lehnforhold efter dets da formentlige Betydning, saa ligger det endnu nærmere for os at indflaa en lignende Vej ved Afgjørelsen af Spørgsmaalet, men det er jo tilføjligt saa interessant, at vi fra en anden in-

teressant Tid i de souveraine Kongers Historie have en anden beslægtet Afgjorelse om det hele Spørgsmaal om Lehnens Overgang til fri Eiendom i en kongelig Kundgjorelse til Stænderne af 1846, og i denne Kundgjorelse, som findes i Kollegialtidenden Side 593, fordres ikke Andet, end at de aarlige Indtægter og de til forskjellige Tider faldende Indtægter, saasom Indfæstningen, gennemsnitlig beregnede, skulle radiceres og sættes fast i vedkommende Bøndergaarde, saa at de ydede en lignende tilsvarende aarlig Indtægt, hvorimod der ikke fordredes, at en Restitutionskapital skulde beregnes efter de i Handel og Bandel gjældende Priser. Man fordrede nedengang, at det daværende Landgilde og en Gjennemsnitsindtægt for Indfæstningerne skulde sættes fast for en Del som en aarlig Kornindtægt, uagtet man ikke ønskede noget egentligt Arvefæste, men naar blot dette Punkt om en tilsvarende aarlig Indtægt, for en Del i Korn, iagttoges, var man tilfreds med, at blot denne Erstatning skulde substituere i Stedet for, at Fæstegodsset skiltes fra Lehnen og Stamhusene. Det forekommer mig derfor naturligt, at man nu, 25 Aar efter, valgte et lignende Udgangspunkt, og efter disse 25 betydningsfulde Aars Forløb gif videre i ikke at fordre den samme Indtægt for en Del som fast Kanon, men blot kapitaliseret i en tilsvarende Kapital. Jeg er naturligvis ikke blind for, at Værdien af den aarlige Indtægt, hvis man blot tager en saadan Restitution for Fordegodsset i en Kapital, vil muligt i Tiden formindskes i Sammenligning med, naar en Del af Restitutionen bestemmes i Indtægterne af saadanne faste Kornafgifter af Gaardene, men jeg er ogsaa af det Hensyn villig til efter visse Regler at tage med en Forhøielse i Taxationen ud over Beløbet af det 25-Dobbelte af de nærværende aarlige Indtægter for Lehnbesidderne, men da en Forhøielse i Udgangspunktet fra de aarlige Indtægter, der skulde være fastsat med ganske bestemte rimelige Procent. Naar jeg kort skal betegne det Standpunkt, hvorpaa jeg staar, saa vil jeg sige, at man, hvis Fæsterne volig skulde se paa denne Lov, efter min Mening maa lægge de Regler til Grund, som ere anviste i In-